

Lekmannarevisorn
i Gästrike Ekogas AB

Till årsstämman i
Gästrike Ekogas AB
Org.nr: 556036-0785

GRANSKNINGSRAPPORT för år 2020

Jag, av kommunfullmäktige i Gävle kommun utsedd lekmannarevisor, har granskat Gästrike Ekogas ABs verksamhet.

I mitt arbete har jag anlitat sakkunniga från Gävle kommuns revisionskontor och KPMG. Samplanering har skett med bolagets auktoriserade revisor.

Styrelse och VD ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande bolagsordning, ägardirektiv och beslut samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten.

Lekmannarevisorn ansvarar för att granska verksamhet och intern kontroll samt pröva om verksamheten bedrivits enligt fullmäktiges uppdrag och mål samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen har utförts enligt aktiebolagslagen och kommunallagen, god revisionsred i kommunal verksamhet och kommunens revisionsreglemente samt utifrån bolagsordning och av årsstämman fastställda ägardirektiv.

Jag bedömer sammantaget att bolagets verksamhet har skötts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

Jag bedömer att bolagets interna kontroll har varit tillräcklig.

Gävle 2021-04-29

Erik Olsson

KOMMUNREVISIONEN

Gävle kommun, 801 84 GÄVLE, Besöksadress Rådhusorget 1

Tfn 026-17 80 00 (vx)

kommunrevisionen@gavle.se

REVISIONSKONTORET

Ekogas AB

Grundläggande granskning

Innehållsförteckning

Grundläggande granskning av Ekogas AB	2
Bakgrund	2
Metod	2
Revisionskriterier	2
Introduktion och avrapportering	Fel! Bokmärket är inte definierat.
Granskningsresultat	3
Ägardirektiv och bolagsordning till bolagen	3
KF's mål och uppdrag	3
Ekonomi	4
Lagstiftning	5
Tillsynsmyndigheter	5
Pågående rättsprocesser	6
Riskhantering	6
Intern kontroll	7
Övrigt	7
Sakkunnigas ställningstagande	9

Grundläggande granskning 2020

Ekogas AB

Anna Giotas Sandquist och Micaela Hedin, KPMG
på uppdrag av Revisionskontoret

Gävle kommun 2020

Dnr 21REK14

www.gavle.se

Grundläggande granskning av Ekogas AB

Bakgrund

Den grundläggande granskningen syftar till att ge lekmanrevisorerna en tillräcklig grund för att uttala sig i rapporteringen till kommunfullmäktige/förbundsfullmäktige.

I denna rapport tar de sakkunniga biträdena ställning till de grundläggande frågorna om

- verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt,
- om den interna kontrollen som görs inom bolaget är tillräcklig.

Metod

De metoder som kommer att användas i granskningsarbetet är följande:

- Dokumentanalys
- Intervjuer/mailkontakter
- Löpande följa kallelser, handlingar och protokoll
- Höstmöten och slutrevisioner där lekmanrevisorerna samt sakkunniga biträden deltar.

Räkenskaperna i bolagen granskas av auktoriserade revisorer. Lekmanrevisorerna och de sakkunniga biträdena har löpande kontakter och har en lagstadgad skyldighet att samarbeta i granskningen av den interna kontrollen.

Lekmanrevisorerna är ansvariga för att granska räkenskaperna i kommunen/kommunalförbundet. Här granskas bolagen i form av den sammanställda redovisningen som ligger utanför de auktoriserade revisorernas ansvar. Det sker i en översiktlig granskning av delårsrapport 2 samt av årsredovisningen, vilket resulterar i separata rapporter.

Revisionskriterier

En utgångspunkt för granskningen är de övergripande styrdokument som finns för Gästrike Ekogas AB. Exempel på dessa är:

Ågardirektiv, bolagsordning, operativa beslutsordningar.

Lagstiftning och regelverk som gäller bolagskoncernens verksamhet.

Tillsynsmyndigheters rapporter och beslut om bolagskoncernens verksamheter samt domstolsbeslut.

Granskningsresultat

Ägardirektiv och bolagsordning Gästrike Ekogas AB

Följande gäller bolaget enligt deras bolagsordning:

§ 3 Föremålet med verksamheten

Bolaget har till föremål för sin verksamhet att bedriva biogasproduktion och distribution i regionen samt bedriva annan därmed förenlig verksamhet. Bolaget är skyldigt att utföra de uppdrag som bolaget tilldelas av sin ägare.

§ 6 Ändamål med Bolagets verksamhet är att bereda delägarna vinst samtidigt som Bolaget genom sin verksamhet ska verka för en omställning av energiproduktionen, möjliggöra en ökad användning av förnybara energislag och därigenom bidra till en hållbar samhällsutveckling.

Fullmäktiges mål och uppdrag

Bolaget är delägt till 49% av Gävle Energi AB och omfattas inte av Gävle kommunfullmäktiges mål och uppdrag. Bolaget ägs till 51% av kommunalförbundet Gästrike Återvinnare, som har ett eget förbundsfullmäktige.

Bolagets bedömning

Bolaget redovisade inte en verksamhetsrapport med delårsbokslut. Följande bedömning av verksamheten gjordes av bolaget i samband med dialogmöte.

I nuläget ser bolaget:

- Kraftig resultatförbättring
- Extremt hög efterfrågan på gas
- Gaspannan utmanar resultatet
- Stabil produktion och tillförlitlighet
- Allt högre kompetens om driftsäkerheten
- Tydligt fokus på kostnadseffektivitet: 1 mnkr i minskad driftskostnad

Framåt ser bolaget följande:

- Kortsiktiga åtgärder:
 - Öka produktionen
 - Öka försäljningen
 - Öka övriga intäkter
 - Effektivisera verksamheten
- Långsiktiga åtgärder:
 - Organisationsform, ägarstruktur
 - Öka produktionskapaciteten; komma åt skalfördelar; investeringar, substrat (ny avfallsförordning 2023)

Årsredovisning 2020:

Sammantaget har 2020 varit ett år där grunden lagts för en positiv ekonomisk prognos och en stabiliserad verksamhet. I stort sett all gas som producerats under året har avsatts i marknaden med undantag för en period under våren då reserestriktioner på grund av Covid-19 infördes.

Ekonomi

Nedan följer en sammanställning av det ekonomiska utfallet som lämnades inför dialogmöte under hösten.

	202010				202001 - 202010			
	Utfall	Budget	Avvik	Utfall fg år	Utfall	Budget	Avvik	Utfall fg år
Intäkter	3 164,3	4 074,4	-910,1	2 673,5	27 139,2	33 538,3	-6 399,1	23 609,0
Försäljning Fordonsgas	2 489,9	2 542,5	-52,6	1 560,8	17 207,8	19 317,9	-2 110,0	14 050,8
Försäljning Biogas		416,9	-416,9	451,3	1 912,0	4 169,2	-2 257,1	1 158,9
Mottagningsavgifter	654,3	709,4	-55,2	651,2	6 431,8	7 094,3	-662,5	5 517,4
3065 Mottagningsavgifter	654,3	709,4	-55,2	651,2	6 431,8	7 094,3	-662,5	5 517,4
Övriga intäkter	20,1	405,5	-385,4	10,2	1 587,5	2 956,9	-1 369,4	2 881,9
Produktionskostnader	-1 297,0	-1 057,9	-239,1	-935,2	-9 235,8	-10 011,4	775,6	-12 079,9
Bränslekostnader		-37,5	37,5	0,0		-375,0	375,0	-2 665,2
Ekogas produktion	-1 181,0	-858,8	-322,2	-752,1	-8 160,6	-8 020,8	-139,8	-7 733,3
Elkostnader	-116,0	-161,6	45,6	-183,0	-1 075,3	-1 615,7	540,4	-1 681,4
Bruttoresultat	1 867,3	3 016,5	-1 149,2	1 738,3	17 903,3	23 526,8	-5 623,5	11 529,1
TB 1 Bruttomarginal	59,0 %	74,0 %	-15,0 %	65,0 %	66,0 %	70,1 %	-4,2 %	48,8 %
Övriga kostnader	-943,7	-983,4	39,7	-1 412,6	-8 840,3	-9 834,4	994,1	-12 033,8
Personalkostnader	-528,2	-510,8	-17,4	-278,5	-5 530,6	-5 108,0	-422,5	-3 322,8
Avskrivningar	-985,8	-1 052,3	66,4	-893,4	-9 322,6	-9 895,6	573,0	-8 843,3
Rörelseresultat	-590,5	470,0	-1 060,5	-846,2	-5 790,1	-1 311,1	-4 478,9	-12 670,8
TB 2 Rörelsemarginal	-18,7 %	11,5 %	-30,2 %	-31,7 %	-21,3 %	-3,9 %	-17,4 %	-53,7 %
Finansnetto	-116,3	-125,0	8,7	-120,0	-1 194,2	-1 250,0	55,8	-1 153,5
Räntetäkter	3,5		3,5	-0,1	3,9		3,9	0,5
Räntekostnader	-119,8	-125,0	5,2	-119,9	-1 198,1	-1 250,0	51,9	-1 153,9
Resultat efter finansiella poster	-706,8	345,0	-1 051,8	-966,2	-6 984,3	-2 561,1	-4 423,1	-13 824,2
TB 3 Nettomarginal	-22,3 %	8,5 %	-30,8 %	-36,1 %	-25,7 %	-7,6 %	-18,1 %	-58,6 %
Resultat efter bokslutsdispositioner	-706,8	345,0	-1 051,8	-966,2	-6 984,3	-2 561,1	-4 423,1	-13 824,2
Årets resultat	-706,8	345,0	-1 051,8	-966,2	-6 984,3	-2 561,1	-4 423,1	-13 824,2

I slutet av 2019 utbetalade Gävle Energi ett aktieägartillskott. Gästrike Återvinnas beslut är överklagat och beslut från Förvaltningsrätten i Falun väntades före årsskiftet.

I samband med dialogmöte kommenterade bolaget sin ekonomi på följande sätt:

- Positiv inledning på året sålde i stort sett all gas vi producerade
- Försäljningen avstannade i slutet av februari
- Mindre producerad och försold gas ger minskade intäkter
- Stadig intäkt avseende leverans av gas till stadsbussarna
- Kostnader lägre än budget

Vidare gav bolagsstyrelsen 2020-10-01 VD i uppdrag att i samband med budgetarbetet för 2021 återkomma till styrelsen med åtgärder för att nå en budget i balans på såväl kort som lång sikt. VD uppdrogs även att tydliggöra scenarier för bolagets samhälls- och klimatnytta på längre sikt.

Årsredovisningen 2020:

Nettoomsättningen uppgick till 32 138 (25 312) tkr, en ökning med 27 %. Det beror främst på ökad försäljning av fordonsgas.

Resultatet efter finansiella poster uppgick till -6 629 (-18 252) tkr. Delvis beror resultatet på vikande leveranser av substrat och minskad försäljning vilket är en konsekvens av covid-19.

För att säkerställa bolagets vidare utveckling har ett ovillkorat aktieägartillskott sökts från ägarna om totalt 40 mnkr. Gävle Energi AB har betalat ut 19,6 miljoner. Gästrike Återvinnares beslut om utbetalning av aktieägartillskott som var överklagat har inte fått bifall i Förvaltningsrätten. Motparten har i och med detta gått vidare och sökt prövningstillstånd hos Kammarrätten.

Yrkesrevisorernas bedömning

Av den ekonomiska redovisning som lämnades inför dialogmötet framgick att bolaget hade en negativ ekonomisk avvikelse mot budget för perioden januari-oktober 2020 på drygt 4,4 mnkr. Resultatet för perioden var negativt och uppgick till -7,0 mnkr att jämföra med den beslutade budgeten på -2,6 mnkr. Föregående år var förlusten -13,8 mnkr.

I samband med dialogmötet med Gävle Energi AB framgick också följande avseende Ekogas:

- Resultatet per oktober var lägre än förväntat
- Volymen egenproducerad gas identifierad som ett huvudproblem (Från att ha haft ett gasöverskott är nu istället utmaningen att få tillräckligt med substrat för att möta den potentiella efterfrågan från fordon och industri)
- Framtagande av åtgärder pågick

Revisionen bedömde att åtgärder för att på såväl kortare som längre sikt uppnå en budget i balans och verksamhet i enlighet med ägardirektivet var angelägna.

Vi konstaterar att resultatet för helåret har förbättrats. Vi bedömer att styrelsen behöver styra och följa upp att bolaget fortsatt arbetar för att nå ett positivt resultat.

Lagstiftning

- Aktiebolagslagen (2005:551)
- Kommunallagen (2017:725)
- Lag om brandfarliga och explosiva varor (2010:1011)
- Lag om skydd mot olyckor (2003:778)
- Miljöbalken (1998:808)

Tillsynsmyndigheter

- Sektor Livsmiljö, Gävle kommun
- Jordbruksverket
- RISE avseende SPCR120
- Energimyndigheten: HBK-redovisning för producerad biogas

- Leverantörsbedömning hos Ekogas för att kontrollera kvalitetsarbete
- SBA – LSO
- Gasföreståndare kopplat till lagen om brandfarliga och explosiva (LBE)
- Systematiskt arbetsmiljöarbete Arbetsmiljöverket
- Säkerhetsrådgivare för transport av farligt gods

Bolaget redovisar inga pågående eller avslutade ärenden från tillsynsmyndigheter som berör bolagets verksamheter och som får ekonomiska konsekvenser.

Pågående rättsprocesser

Bolaget uppger att det inte har några pågående rättsprocesser.

Riskhantering

Bolagets bedömning

Ekogas kommer att använda sig av Stratsys som plattform avseende riskhantering och internkontroll.

Ekogas är hårt reglerat och underkastat löpande kontroller, såväl interna som externa:

- Sektor Livsmiljö, Gävle kommun
- Jordbruksverket
- RISE avseende SPCR120
- Energimyndigheten: HBK-redovisning för producerad biogas
- Leverantörsbedömning hos Ekogas för att kontrollera kvalitetsarbete
- SBA – LSO
- Gasföreståndare kopplat till lagen om brandfarliga och explosiva (LBE)
- Systematiskt arbetsmiljöarbete Arbetsmiljöverket
- Säkerhetsrådgivare för transport av farligt gods

Årsredovisningen 2020:

Enligt årsredovisningen kan bolagets risker delas in i följande huvudområden:

- Marknads- och finansiella risker
- Teknikrisker
- Miljörisker
- Personal & organisation, IT-infrastruktur
- Politiska och samhällsliga risker

En redogörelse för risker redovisas/område.

Yrkesrevisorernas bedömning

Det framgår inte av bolagets styrelseprotokoll från 2019 eller 2020 att någon riskanalys har genomförts. Kommunallagen och Aktiebolagslagen

är tydliga med att den interna kontrollen är styrelsens ansvar. Styrelsen behöver därmed ha möjlighet att göra en bedömning av riskerna som grund för att besluta om en internkontrollplan.

Intern kontroll

Bolagets bedömning

Ekogas egenkontroll:

- Ledningens genomgång (ska genomföras minst 1 gång/år)
- Internrevision Ekogas är en av delarna till ledningens genomgång (utfördes av Gästrike återvinnare 2020)
- Miljörondering
- Driftrondering (vecko/månadsvis)
- Arbetsmiljörondering
- Provtagning

Styrelsen har starkt fokus på risker i verksamheten och ekonomin under den uppbyggnadsfas företaget befinner sig i.

Årsredovisningen 2020:

Enligt årsredovisningen framgår att förutom ägarens direktiv baseras bolagets styrning på lagar och regler såsom i första hand Aktiebolagslagen, Miljöbalken, Kommunallagen, Plan- och Bygglagen och Lagen om hantering av brandfarlig och explosiv vara. Övriga väsentliga interna regelverk är styrelsens arbetsordning, VD-instruktion, attestinstruktion, Kontrollprogram för Hållbarhetskriteriet samt verksamhetens ledningssystem. Bolagets beroende av tillstånds- och anmälningspliktig verksamhet inom miljöområdet är betydande.

Yrkesrevisorernas bedömning

Det framgår inte av bolagets styrelseprotokoll från 2019 eller 2020 att styrelsen har beslutat om en internkontrollplan för bolaget. Kommunalagen och Aktiebolagslagen är tydliga med att den interna kontrollen är styrelsens ansvar. Styrelsen behöver därmed besluta om en internkontrollplan och erhålla återrapportering av dess genomförande.

Det är positivt att bolaget i årsredovisningen redovisar riskområden för bolaget. Innan en internkontrollplan tas fram behöver en riskanalys göras där olika risker värderas. De största riskerna lyfts fram för kontroller under året alternativt åtgärder för att möta riskerna.

Övrigt

Covid-19

- Inga fall av Covid-19 i Ekogas
- Hög försiktighet utifrån Folkhälsoinstitutets riktlinjer
- Vikande försäljning av gas senvinter och vår
- Minskade mängder av substrat vår och sommar

EU-direktiv/tillsynsmyndigheter

Bolaget påverkas av BAT-slutsatserna på följande sätt:

- Arbetet med att definiera vilka BAT-slutsatser som gäller för Ekogas är påbörjat.
- Medarbetare från Ekogas deltar i utbildning tillhandahållen av Avfall Sverige
- Konsultstöd
- Vi verkar för att kunna svara upp mot de krav som ställs inom de tidsramar som är ställda.
- Tillsynsbesök 9 december av Livsmiljö, Gävle

Driftstörningar i Gävle kommuns nätverk v. 37

- Inga störningar inom produktionen
- Vissa fördröjningar i administrationen på grund av störningen.

Bolagets sammanfattning av de viktigaste händelserna

I samband med dialogmöte sammanfattade bolaget verksamheten 2020 på följande sätt:

- Stabiliserad produktion
- Utvecklad erfarenhet
- Underhåll och förebyggande i fokus
- Lyckad etablering av långsamtankning i Gävle
- Startat processen för ett tankställe vid Gävle Teknikpark
- Arbetar med analyser för att finna effektiviseringar
- Låg personalomsättning
- Analyserar och värderar våra samarbeten och avtal
- Utvecklat affärsmannaskap i hela organisationen
- Hög efterfrågan på gas

Bolagets årsredovisning 2020:

- Bolaget har från Jordbruksverket beviljats ett produktionsstöd för produktion av uppgraderad biogas för perioden oktober 2018 till maj 2020 och juli till december 2020.
- Under 2020 har Gästrike Ekogas AB behandlat ca 19 142 ton substrat varav matavfallets andel utgör 15 311 ton.
- Ekogas har inte något enskilt år tidigare producerat så stora mängder gas som 2020. I jämförelse med 2019 har rågasproduktionen ökat med ca 78%.
- Bolaget har under året ökat leveranserna av biogas till stadsbussarna i Gävle från motsvarande 15 bussar till 53 bussar.
- Långsiktigt arbetar bolaget för att uppfylla lagstiftade delar avseende behandling av matavfall samt viktiga delar i Gävle kommuns miljöstrategiska program genom att leverera biogas till stads- och regionbussar.

- Etablering av ytterligare tankstationer i Gävle är viktigt för framförallt kundgrupperna taxi och företag/kommun med stora bilflottor. Arbetet med etablering av en tankstation på Teknikparken i Gävle har påbörjats under året.
- Ny VD och en substratsansvarig har tillträtt sina tjänster i bolaget under året.

Yrkesrevisorernas ställningstagande

Vi kan konstatera att effekter av pandemin har påverkat både verksamhet och ekonomi. Resultatet efter finansiella poster uppgick till -6,6 mnkr. Förlusten är dock mindre än föregående år. Aktieägartillskottet från Gästrike Återvinnare är fortsatt i en rättsprocess. Vi bedömer att styrelsen behöver styra och följa upp att bolaget fortsatt arbetar för att nå ett positivt resultat.

Det framgår inte av bolagets styrelseprotokoll från 2019 eller 2020 att styrelsen har beslutat om en internkontrollplan för bolaget. Det är positivt att bolaget i årsredovisningen redovisar riskområden för bolaget. Innan en internkontrollplan tas fram behöver en riskanalys göras där olika risker värderas. De största riskerna lyfts fram för kontroller under året alternativt åtgärder för att möta riskerna. Styrelsen behöver besluta om en internkontrollplan och erhålla återrapportering av dess genomförande.

Vår bedömning är att:

- verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.
- Den interna kontrollen kan stärkas med en internkontrollplan beslutad av styrelsen och med uppföljning under året.